

DOĞU ANADOLU ODA-BORSA İSTİŞARE TOPLANTISI

Başkanların Değerlendirmesi ve
Sonuç Raporu

Ekim 2018

13 Ekim 2018 Tarihinde Elazığ'da Gerçekleştirilen "Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi Oda-Borsa Başkanları İstişare Toplantısı"nda Dile Getirilen Hususlar

Engin Yeşil (Diyarbakır TB), " Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi illeri ekonomik krizin etkisini tam olarak hissedilmemiştir. Elektrik, yakıt, doğalgaz, gübre ve benzeri ürünlerdeki fiyat artışları önümüzdeki süreçte kendini daha fazla his ettirecektir. TOBB Nefes Kredisi geçici olarak çözüm üretse de yeterli değildir. Kalıcı çözümler üretilmesi gerekmektedir. Kredi faiz oranlarının çok yüksek olması ve bankaların kredi vermemesi ciddi bir sorun oluşturmaktadır. Mali ve finansman olarak ekonomik krizden ciddi anlamda etkilenip kapanma noktasına gelen firmaların, kredilere yoğun talebi söz konusudur."

İbrahim Halil Peltek (Şanlıurfa TSO), "Şanlıurfa ve Bölgemizin diğer illerinde en iyi pamuğu üreticilerimiz üretmesine olmasına rağmen tescil almadığı için ürünler düşük değerde satılmaktadır. TKDK ve benzer kurumların ÇIRÇIR işletmelerine hibe ve destek vermeleri, Tarımda pamuk üretimine ve tekstil sektöründe Çırçır işletmelerine verilecek desteklemeler ile il ve Bölgenin kalkınması ciddi katkılar sunacaktır. Bu sektörlerin desteklenmesi hem bölgemiz illerindeki yoğun işsizliğe çare olacak hem de tarımı destekleyecek önemli bir adım olacaktır."

Mustafa Uslu (Adıyaman TSO), " Ülkemiz tarım ve hayvancılık ülkesi olmasına karşı canlı hayvan ithal etmektedir. Bu ciddi bir sorundur. Maalesef ülkemiz tarım ürünlerini de ithal etmektedir. Örneğin, Türkiye pamuk ihtiyacının %70'ini kendi üretimi ile sağlarken %30'unu ithal etmektedir. Türkiye'de tarım ve tarıma dayalı sanayi geliştirilmelidir. Türkiye'nin sanayi lokomotifleri tekstil ve otomotivdir. Tekstile gereken destek verilmelidir. Tarımda dışa bağımlılığı azaltmalıyız. Bu noktada milli savunmaya verilen desteğin % 10'u tekstil ve tarıma aktarılmalıdır. Köyden kente olan göç engellenmelidir. Gelecek neslin başkalaşması ve öz değerlerinden uzaklaşması önümüzdeki yıllarda ciddi sorunlar oluşturacaktır. Ekonomik krizin boyutu genişleyerek daha da derinleşecektir. Bu durum ile ilgili gerekli tedbirler alınmalıdır. Maalesef insanlarımızı çalışmadan para kazanmaya alıştırdık. Bu doğru bir anlayış değildir. Bir an önce tekstille ilgili teşviklerin alt yapısının oluşturulması gerekmektedir.

Ülkemizde çiftçi yaş ortalaması 55'dir. Gençlerin köylere geri dönmesi, tarım ve hayvancılıkla uğraşmaları teşvik edilmelidir. Gerekli önlemler alınmadığı takdirde 5 yıl sonra ülkede çiftçi bulunmayacaktır.

Yurt dışından getirilen hayvan ve tohumlar, ülkemizdeki hayvan ırklarının ve yerli tohumlarının zamanla kaybolmasına sebep olmuştur. Üniversitelerin ve diğer ilgili tüm kurumların gerekli ıslah çalışmaları yaparak yerli ırkların veriminin artırılması için çalışma başlatması gerekmektedir."

Oğuzhan Ata Sadıkoğlu (Malatya TSO), " Ülkemizde uygulanan Teşvik sisteminin yeniden gözden geçirilmesine ihtiyaç vardır. Mevcut uygulamada İlçelerimiz teşvik kapsamı dışında kalmaktadır. Bu durum ilçelerde yaşayan insanların İstanbul'a ve diğer büyük şehirlere göç etmesine ve bu büyükşehirlerde yaşamasına neden olmaktadır. Büyükşehirlerde yaşayan ve çalışan insanları köyelerine geri getirmemiz gerekmektedir. Çünkü şuanda hem köylerimiz hem de meralarımız boş durmaktadır. Bunun yanı sıra ülkemizde maalesef beraber iş yapma kültürü bulunmuyor. Bu kültürü yerleştirmemiz gerekiyor. Üretimi arttırmamız gerekiyor. Çünkü üretmezsek kalkınamayız. Kırsal alanda kalkınamazsak, ulusal alanda kalkınamayız.

İnsanların buldukları yerlerde para kazanmasının sağlanması gerekmektedir. İhracata gelecek olursak; komşu ülkeler ile büyük siyasi sorunlarımız var. Bu durumu tersine çevirerek acilen komşu ülkelerimiz ile ticaretimizi geliştirmeliyiz. Siyasi sorunların komşu ülkeler ile yaptığımız ticareti engellemesine izin verilmemelidir.”

Mehmet Kaya (Diyarbakır TSO), “Şuanda tek sınır kapısından ticaret yapılıyor olması yetersizdir. Ticaretin geliştirilmesi için diğer sınır kapılarının da açılması gerekmektedir. Bunun dışında bölgemizde ki organize sanayi bölgelerinin statüsü İstanbul ve diğer büyük illerdeki organize sanayi bölgelerine uygulanan statü ile bir tutulmamalıdır.

Arsa parası ve alt yapı yatırımları için ücret istenmemelidir. Bölgemizde ticaretin geliştirilmesi için TOBB’un teknokent projesine dahil olmamız gerekmektedir. Üniversite, sanayi ve teknokentler arasındaki işbirliği geliştirilmelidir. İşbirliğinin geliştirilmesi adına karma oda toplantıları yapılmalı ve bölge sanayi odası kurulmalıdır.

Bölgemizdeki illere yatırım yapılırken yatırımın yapıldığı ilin dinamikleri göz önüne alınarak yatırımların bu dinamikler üzerine yapılması gerekmektedir. Ticaretin gelişmesi için ürünlerde uygulanan %10 indirim uygulaması kredi faizleri içinde uygulanmalı ve faizler %10 oranında indirilmelidir. İş-Kur’un uygulamaya koyduğu toplum yararına çalışma programı hatalı bir programdır. Bu program kapsamında çalışanların çalışma saatleri arttırılmalıdır. İş adamlarının yeşil pasaport sorunu çözülmelidir. Tropikal meyve ithalatının yapılıyor olması ülke tarımına ve ekonomimize zarar vermektedir. Bu nedenle tropikal meyve ithalatının yasaklanması gerekmektedir. Sadece tüketen yapımızı değiştirerek üretici bir toplum haline gelmeliyiz. Tarım ürünlerinin hasat döneminde yurt dışından ürün giriyor olması çiftçimizi zor durumda bırakmakta ve ülke ekonomimizi baltalamaktadır.

Son 10 yılda olmayan para ile şantiyeler yapıldı. Yatırımlar betona yapıldı. Ürün maliyetlerinin sürekli bir şekilde artış göstermesi ithalatı çözüm olarak sunmaktadır. Ancak ithalat kalıcı bir çözüm değildir. Geçici bir çözümdür. Bu nedenle kalıcı çözümlerin hayata geçirilmesi gerekmektedir. Kamu ve özel sektörün borcu gün geçtikçe artış göstermekte ve ciddi bir tehlike oluşturmaktadır.

Borçlar ile ilgili gerekli önlemlerin alınması gerekmektedir. Ülkemizde kontrolsüz kamu yatırımları yapılmıştır. Yatırımlar yapılmadan önce gerekli fizibilite çalışmaları yapılmadığı için yatırımlar ile ilgili ciddi problemler oluşacaktır.

Üreticilerin kullanmak zorunda olduğu hayvancılık kredilerinde sorunlar yaşanmaktadır. Zirai kredi kullanmak zorunda olan üreticiler, canlı hayvan ve tarlasını ipotek edememektedir. Zirai kredi alabilen üreticilerimizin bir kısmı ise almış olduğu krediyi doğru kullanamamaktadır. Maalesef çıkarılan kanunların uygulanabilirliği bulunmuyor. İllere destek verilirken o ilin toprak, su, iklim yapısı ve sosyo kültürel yapısı dikkate alınamamaktadır. Bu durum desteklerin tam anlamıyla amacına ulaşmasını engellemektedir. Örneğin iklim şartları dolayısıyla yetişmesi çok zor olan Erzurum’a kayısı desteği verilmektedir.

Hibe ve teşvikler ile ilgili bir kontrol mekanizmasının olmaması ciddi bir sorundur. Bu durum üretmeden hibe teşvik alınmasına yol açmaktadır. İlkini gerçekleştirmiş olduğumuz bölge istişare toplantımız bölgemiz adına ciddi bir kazanımdır. Bu toplantılarımızın iki aylık periyotlar halinde düzenlenmesi ve süreklilik arz etmesi gerekmektedir. İkinci toplantımızın Diyarbakır’da düzenlenmesini talep ediyorum. Elazığ, Diyarbakır, Tunceli ile Malatya ticaret ve sanayi odaları ile ticaret borsalarının ortak meclis toplantıları yapmasının bölgemiz adına önemli kazanımlar sunacağını düşünüyorum.”

Abdurrahman PINAR (Yüksekova TSO) : “Türkiye’nin; Irak, İran ve Suriye ile toplamda 17 adet sınır kapısı bulunmaktadır. Komşularımız ile yapılacak ikili görüşmeler ile ticaretimiz geliştirilerek ekonomimiz güçlendirilmelidir. Sınır illeri ve sınıra komşu illerin ekonomi ve sanayisinin gelişmesi için bu kapıların ivedi şekilde açılması ve ticaretin canlanması için gerekli olan tüm altyapıların oluşturulması gerekmektedir.”

Arif GÜNEŞ (Batman TB) : “Bölgemizde ki OSB’lerin ve OSB dışında yatırım yapmış işletmelerin destek ve teşviklerden istifade etmesi için bölgede iş yapma koşulları dikkate alınarak batı illerindeki uygulamalarla bir tutulmamalıdır. Dış pazarlar araştırılmalı, bölgenin ihtiyaç duyduğu yatırımların altyapıları kamu, stk ve özel sektör eliyle müşterek yapılmalıdır. Bölge illerinin kaynaklarını istihdama ve ekonomimize katkı sağlayacak nitelikte katma değeri yüksek yatırımlar yapılmalıdır. Hazineye ait tarım amaçlı kullanılacak arazilerin toprak analizlerinin yapılarak ürün deseni yada yetiştirilecek ağaç ve bitki çeşitlerinin belirlenmesi de atıl durumdaki büyük arazilerin ülke ekonomisine katılmasının önünü açacaktır.”

Aydın TAŞBAŞI (Pasinler TSO) : “Bölge Odaları arasında güçlü bir işbirliği ve güçlü bir iletişim kurulmasının çok büyük bir önem taşıdığını düşünüyorum. Öncelikle bölge illerinde Odamıza kayıtlı üyelerimizin birbiriyle olan ticaretini geliştirmenin adımlarını atmamız ve buna öncülük etmemiz gerekmektedir. Bununla birlikte yaşanmakta olan ekonomik sıkıntılar ve buna bağlı olarak ekonomideki daralmanın önünü açacak tedbirlerin geliştirilmesi noktasında TOBB öncülüğünde iş dünyasının beklentilerini tek sek olarak dile getirmemizin sorunların daha hızlı çözülmesine vesile olacağına inanıyorum. Bölgemizin başta tarım ve hayvancılık olmak üzere, diğer tüm kaynaklarının ekonomiye kazandırılması için müşterek çalışma komisyonlarının oluşturulması bükü yarar sağlayacaktır.”

Baki KARACA (Oltu TSO) : “İş dünyasının içinden geçmekte olduğu bu kriz döneminde Bölge İstişare Toplantısının gerçekleştirilmiş olmasını önemsiyoruz. Bugün belki üyelerimizin bizlerden kısa vadede işlerini düzene koymasına için beklentilerini dile getirme adına bir takım beklentilerimizi ifade ederek devletin atması gereken adımları konuşuyoruz. Bunlar elbette konuşulmalı ve her platformda sonuna kadar dillendirilmelidir. Ancak, uzun vadede bölge kaynaklarının en iyi şekilde nasıl ekonominin bir parçası haline getirilebileceği hususunun da somutlaştırılması gerekmektedir.”

Erdal KOÇ (Muş TSO) : “Bölgemiz illerini ülke genelinde öne çıkaran husus tarım ve hayvancılıktır. Ancak maalesef bu iki ana sektörde bugün hem bölge hem ülke olarak çok ciddi manada bir geriye gidiş söz konusu. Samanın bile ithal edildiği bir ülke haline gelmiş bulunmaktayız. Muş ovası gibi ülkemizin çok önemli tarımsal imkanları bulunmasına karşın başta sulama projelerinin yetersizliği, arazi ıslahları, toplulaştırmalar ve insan kaynaklarının eğitimsizliği gibi bir çok nedenle tarım ve hayvancılıkta bugün istenilen noktanın çok gerisinde kalmış bulunmaktayız. Bölgenin öncelik ve ihtiyaçlarının çok iyi tespit edilmesi ve destekleme talepleri ve uygulamalarının buna göre şekillendirilmesi gerekmektedir. Bu doğru planlama sayesinde biz bölgemizde işsizlik ve göç olayının sona ereceğine ve toplumsal huzur ve barışın da sağlanacağına inanıyoruz.”

M. Ali DUMANDAĞ (Elazığ TB) : “Kırsal alanda kalkınamazsak, ulusal alanda kalkınamayız. İnsanların buldukları yerlerde para kazanmasının sağlanması gerekmektedir. Bunun en kolay ve en bilinen yolu ise tarım ve hayvancılıktır. Bölgemiz insanı tarım ve hayvancılığa uzak

değildir. Bu insanların yerinde kalmasına değecek bir ekonomik gelir sağlanması teşvik edilebilirse Ülkemiz bugün yaşamış olduğu bir çok sorunu çözer. Coğrafi koşullar ve iklimimiz göz önünde bulundurularak tarım ve hayvancılık sektörlerinde Doğu ve Güney Doğu Anadolu Bölgesi çok iyi planlanmalı hangi ilde hangi bitkisel üretimin yapılması, hangi ilde küçük baş ve büyük başa ve yayla hayvancılığına nasıl destek verileceği ve tüm bunlarla birlikte tarımsal faaliyetlerin istenilen düzeyde gerçekleşmesi için ihtiyaçların çok iyi tespit edilerek bunların uygulanabilir şekilde ekonominin bir parçası haline getirilmesi gerekmektedir.”

Mahmut DÜNDAR (Kızıltepe TSO) : “Özellikle son yıllarda komşu ülkelerle yaşana sorunlar ve bu ülkelerdeki iç savaşlar sınır ticaretini olumsuz etkilemiş ve bir çok sınır kapısı kapanmıştır. Bu durum sınır illeri ile sınır illerine komşu üretim merkezi konumundaki tüm bölge illerini olumsuz yönde etkilemiştir. Sınır ticareti ile ekonomik faaliyetini sürdüren bir çok işletme kapanmış ve yatırımları atıl duruma gelmiştir. Mevcut durum iç göç dalgasını etkilemiş ve sosyal sorunlara neden olmuştur. Tüm bunlarla birlikte tarım ve hayvancılık politikalarının da ülkemiz ve bölgemiz şartlarına uygun olarak düzenlenmemiş olması ile birlikte bölge illerinin ülke ekonomisine katkısı yüzde birler seviyesine kadar inmiştir. Bu nedenle öncelikli olarak bölgemiz illerinin gerçek anlamada bir yatırım haritasının çıkarılması ve buna göre yapılacakların yeniden değerlendirilmesi gerekmektedir.”

Mahmut AYAS (Bingöl TSO) : “Öncelikle bölge iş dünyası arasında çok etkili bir iletişim ve işbirliği oluşturarak başta illerimizin kendi aralarındaki ticaret hacmini büyütmesi ve Oda-Borsalarımızın da bilgi ve deneyimlerini diğer Oda ve Borsalar paylaşması anlamında başlatılan bu müşterekliği önemseydiğimizizi ifade etmek istiyorum. Ülkemizin içinden geçmekte olduğu ekonomik koşullar tüm illerimizi olumsuz etkilerken ticaret ve üretim anlamında daha zor koşullarda ayakta kalma mücadelesi veren bölgemiz illeri bu süreçte daha fazla zorlanmaktadır. Bu geçiş sürecinin ne kadar devam edeceğini öngörememekte birlikte devletimizin atması gereken adımları TOBB öncülüğünde ilgili mercilere elbette ulaştırabiliriz. Bununla birlikte iş dünyasının kendi arasında koordinasyonunu sağlaması noktasında ve ortaklık kültürünü geliştirme adına nasıl öncülük edebiliriz hususunu da değerlendirmemiz gerekmektedir. Yapılan tüm konuşmalarda zaten bölgemiz illerinin sorun ve iş dünyasının genel beklentileri neredeyse standart hale gelmiştir. Çözülebilecek hususların üzerine iş dünyasının tek ses olarak gitmesi elbette önemli bir etki yaratacaktır.”

Mahmut FIRAT (Adıyaman TB), “Türkiye’de tarım ve tarıma dayalı sanayi mutlak suretle geliştirilmelidir. Bu sağlanmadan Ülkemizin kalkınması ve bölgemiz illerinden batı illerine göçün önünün kesilmesi söz konusu değildir. Aslında iç içe olan tarım ve hayvancılık sektörleri bir bütün olarak değerlendirilmeli ve bir birini tamamlayıcı ve geleceğe dönük stratejiler oluşturulmalıdır. Tarım ve hayvancılıkla ilgili her dönem mutlaka projeler ve çalışmalar yapılmaktadır. Ancak bu çalışmaların uygulanabilir olması ve sahanın gerçek talepleri ve uygulanabilirliği göz önüne alınarak, sivil toplum kuruluşları ve bizim gibi sektörün üst kuruluşlarının görüş ve önerilerinin alınması gerektiğine inanıyoruz.”

Mehmet ŞAHİN (Kızıltepe TB), “İllerin kalkınma ve gelişmesi noktasında ülkemizde uygulanan Teşvik sistemi OSB’leri öncelikli kılmakta ilçeler bu imkanlardan doğrudan yararlanamadıkları gibi gelişme ve yatırım kazanma şansları da azalmaktadır. Bölgemizde özellikle tarım ve hayvancılık sektörleri ile bunların işlenmesi ve değerlendirilmesiyle ilgili sanayi bölgelerinin de altyapılarını ihtiyaç vardır. TKDK ve diğer desteklerde kapasite

konusunda ne çok büyüğe ne de çok küçüğe destek veriliyor. İnsanların kendi gücü ve talebi doğrultusunda desteklenmesi gerektiğinin bölgemiz insanına daha fazla yarayacağını düşünüyoruz. 10 baş yapmak isteyende destek almalı bin veya daha fazla baş yatırım yapmak isteyen de desteklenmelidir.”

Musa Metin DURMUŞ (Kars TB), “TKDK ve DAP gibi destekleyici kuruluşlar ile Teşvik Yasası uygulamaları her ilin kendi dinamikleri göz önünde bulundurularak yeniden şekillendirilmelidir. Yöremiz iklim ve coğrafi yapısı ile büyükbaş ve küçük baş hayvancılık için ideal bir bölgedir. Ülkemizin ithal etme durumunda kaldığı ve pahalılık nedeniyle vatandaşın tüketmekte zorlandığı kırmızı et fiyatlarının düşürülerek ithalatın önüne geçilmesi için bölgemizde en az 5 yıl süreli ve üreticinin önünü açacak şekilde bir destek programı yürütülmesi gerekmektedir. Böyle bir planlı çalışma ile hem bölge illeri kalkınacak hem de ülkemiz ithalatla döviz kaybı yaşamayacaktır. Tarım ve hayvancılığın geliştirilmesi sadece ekonomik boyutları ile de izah edilecek bir durum değildir. Niteliksiz insan gücünün istihdamı ve göçün önlenmesinde en belirleyici faktördür.”

Ramazan ÖZCAN (Malatya TB), “Ülkemizin yöresel ürünler bazında markalaşması için mutlak suretle devlet desteği ve yerelde tüm kurumlar arasında bir eşgüdüm ve müşterekliğe ihtiyaç var. Bugün Malatya kayısı dünyada artık bilinen bir marka oldu. Ancak yetiştiricilik başta olmak üzere, kalitenin yükseltilmesi, katma değeri çok daha yüksek ürünler üretilmesi ve ihracat miktarının sadece bu üründen bir milyar dolara çıkarılması hedefiyle nasıl bir altyapıya ihtiyaç duyduğumuzu değerlendirmeliyiz. Bölgemizde üniversiteler, tarım ve hayvancılıkla ilgili kurumlar ve sivil toplum kuruluşlarımız tek çatı altında organize olarak birikim ve kaynaklarını değerlendirmelidir.”

Yıldırım Hakan ORAL (Erzurum TB), “İhracat, ülkemizin kanayan bir yarası. İhracat yapmak için üretmemiz gerekiyor, Üretmek için üreticiyi desteklemek gerekir. Yerli ve milli projeler geliştirerek, Üretici, üniversite ve Sanayi iş birliği ile kendi ıslah çalışmalarını yapmalıyız. Kendi tohumumuzu, kendi hayvan ırklarını oluşturmamız gerekmektedir. Özellikle süt üretiminde yeniden politikaların oluşturulması gerektiği, TKDK'nın inşaat ve makineye yönelik olan desteklerinin canlı hayvana sağlanması sektöre önemli bir ivme kazandıracaktır.”

Zeynel AÇIKGÖZ (Tunceli TSO), “Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgesinde ki illerimiz bugün tüm göstergeler itibarı ile ülkemizin en geri kalmış yörelerini oluşturuyor. Bunun elbette bir çok sebebi var. Ülkemiz bir bütün olarak kalkınma ve gelişme sürecini yaşayacak ise, bölge illerinin kendi değerleri ile öne çıkması gerekiyor.

Özellikle turizm ve yöreye özgü bazı ürünlerde dikkat çeken ilimizin bu potansiyelinin ekonomiye ve üretime dönüştürülmesi sadece yerel kaynaklarla çözülebilecek bir husus değildir. Bölgedeki tüm Oda-Borsalarımızın öncülüğünde bölgemizin turizm potansiyelinin profesyonelce değerlendirilebilmesi için müşterek bir çalışma komisyonu kurularak çalışma yapması bu komisyonda üniversiteler, bizler, sektör temsilcileri ve diğer ilgililer olabilir. Bölgeyi bir bütün olarak turizm için değerlendirmemiz gerekiyor. Çünkü her ilin kendine göre bir değeri var ama tek başına yeterli gelmiyor.”

Asilhan Arslan (Elazığ TSO), “Bölgemiz illerinin, sosyal, kültürel ve ekonomik kalkınma ve gelişmesini sağlamak ve karar alma süreçlerinde etkili olmak gayesi ile bölge illerimizde ekonomi ve sanayinin çatı kuruluşu olan Oda ve Borsalarımızla birlikte bugün önemli bir

istişare toplantısı gerçekleştirmiş bulunmaktayız. Bu toplantıda tüm Oda ve Borsa Başkanlarımız bölgesel bir güç oluşturulması anlamında sürdürülebilirliğin de sağlanması amacıyla toplantıların iki ayda bir yapılması ve tüm bölge illerini kapsayacak şekilde organize edilmesi fikrinde birleşmişlerdir. Son derece yararlı olan ve aslında en önemlisi iş dünyasının çatı örgütü olan Oda ve Borsalarımız arasında güçlü bir işbirliği ve iletişim kurularak bundan sonraki süreçlerde ortak adımlar atılmasını çok önemli bir gelişme olarak görüyorum. Tarım ve Hayvancılık başta olmak üzere, maden, turizm, altyapı, teşvikler, markalaşma, tanıtım, devlet destekleri, istihdam, sınır kapıları, ortaklık kültürü ve ihracata kadar bir çok konuda değerli görüş ve öneriler dile getirilmiştir. Tüm bunları topladığımızda bölgemizin kalkınma ve gelişmesi, ticaretimizin canlanması, üretimimizin artması ve insanlarımızın huzurlu ve mutlu olarak yaşamlarını idame ettirmesi için tüm başkanlarımızın aynı heyecanı taşıdığını görmekteyim. İlkinin Elazığ'da yaptığımız toplantımızın ikincisini inşallah Diyarbakır TSO'nun ev sahipliğinde yapacağız. Bu toplantılarımız hangi ilde yapılırsa o il tarafından sekreteryanının yapılarak raporlamasının da yapılması sonraki çalışmalara ışık tutacaktır. Bu ilk toplantıda böyle bir yapıya ihtiyaç olup olmadığı ve metod hususları ağırlıklı olarak değerlendirilmiş ve gerek ülke ekonomimiz gerekse uygulanan politikalar değerlendirilmiştir. Bundan sonraki toplantılarımızda üzerinde çalışılacak hususlar ve atılacak somut adımlar gündeme gelecektir. Bölge iş dünyasının çatı örgütü olan Oda ve Borsalarımızın ortaya koydukları bu irade son derece önemli ve karar alma süreçlerinde inşallah belirleyici bir güç olacaktır. Bağlı bulunduğumuz TOBB Akreditasyon sisteminin de bir parçası olan ve çalışma takvimimizde olması gereken Oda-Borsa İşbirlikleri için de bugün önemli bir adım atılmıştır. Davetimize icabet eden TOBB Yönetim Kurulu Üyelerimize, Oda ve Borsa Başkanlarımıza ve TOBB Daire Başkanımıza katılım ve katkıları nedeniyle teşekkür ediyor, bu ilk adımın bölgemiz ve ülkemize hayırlar getirmesini temenni ediyorum.”

**13 EKİM 2018 TARİHİNDE ELAZIĞ'DA YAPILAN DOĞU VE GÜNEYDOĞU ANADOLU BÖLGESİ
ODA-BORSA BAŞKANLARININ KATILIMI İLE YAPILAN İSTİŞARE TOPLANTISINDA
MUTABAKAT SAĞLANAN HUSUSLAR**

- * Aşırı kur hareketliliğinden dolayı Türk Lirasının yaşadığı değer kaybı ve bu durumun özel sektöre yansımalarının minimize edilmesi için somut tedbirlerin alınmasının yararlı olacağı,
- * Enflasyon ile mücadele etmenin tek yolunun "Üretimden" geçtiği,
- * Üretim teşviki dışında diğer alınacak tedbir ve yaptırımların kalıcı çözümler üretemeyeceği,
- * Banka kredilerinde uygulanan yüksek faiz oranları,
- * Finans Sektörünün iş dünyasına kredi vermemek için gösterdiği direnç konusu,
- * Ekonomide istikrar için güvenin tekrardan tesis edilmesi,
- * Kamuya iş yapan veya mal satan üyelerin alacaklarının gecikmesi nedeniyle yaşanan sorunların ortadan kaldırılması,
- * Tarım ve Hayvancılık Politikalarının yeniden revize edilmesi,
- * Kapalı Sınır Kapılarının yeniden açılması için girişimlere ihtiyaç duyulması,
- * Teşvik sisteminin ilçe bazlı yeniden revize edilmesi,
- * Kalkınma Ajansları, TKDK ve DAP desteklerinin içerik ve nitelik olarak revizyon edilmesi,
- * Bölge illerindeki üreticilerin birbirleriyle olan ticaret hacminin artırılmasına yönelik girişimlerin yapılması,
- * Bölge illerinin turizm gelirlerinin artırılması için alt ve üst yapı ihtiyaçlarının tespiti ve bölgesel tanıtımı ile tur operatörlerinin programlarına alması noktasında ortak bir konsensüs sağlanması,
- * Bölge illerinin öne çıkan değerlerinin markalaşması için atılması gereken adımların tespiti,
- * Bölge illerinin sosyal, kültürel ve ekonomik gelişimine katkı sağlayacak altyapıların belirlenmesi,
- * Ülkemizin özellikle tarım ve hayvancılıktaki ithalat politikalarına yönelik ivedi tedbirlerin geliştirilmesi,
- * Bölge Oda-Borsalarının deneyim paylaşımları ve kardeş oda çalışmalarına hız verilmesi,
- * Bölge odaları arasında işbirliği ve müşterek projelerin hazırlanmasının değerlendirilmesi,
- * Bölgenin ekonomik, kültürel ve sosyal sorunlarının ilgili makamlara taşınması,
- * Bölgenin güçlü bir lobi ağına kavuşması için Oda-Borsa Başkanlarının öncülük etmesi,
- * Bölgenin ihracat kapasitesinin yükseltilmesi için gerekli adımların atılması,
- * Toplantıların bölge illerimizde dönüşümlü olarak 2 aylık periyotla yapılması,
- * İstişare toplantılarının takibi için sekretarya kurulması, (Sekretaryanın her yıl bir Oda-Borsanın sorumluluğunda hizmet vermesi. Sekretarya değişimlerinde tüm verilerin görev alan sekretaryaya devredilmesi.)

Rapörtör:

Etem YALIN/Elazığ TSO Halkla İlişkiler ve Protokol Müdürü